

Проблемні аспекти визначення орієнтовної вартості безпілотних літальних апаратів українського походження в умовах відсутності уніфікованого методичного підходу

Марина Мартосенко

кандидат технічних наук, доцент, заступник завідувача відділу товарознавчих та гемологічних досліджень, Полтавський науково-дослідний експертно-криміналістичний центр Міністерства внутрішніх справ України, м. Полтава, Україна,
ORCID: <https://orcid.org/0000-0001-6296-0320>, e-mail: martosenko@gmail.com

Інна Шурдук

кандидат технічних наук, головний судовий експерт відділу товарознавчих та гемологічних досліджень, Полтавський науково-дослідний експертно-криміналістичний центр Міністерства внутрішніх справ України, м. Полтава, Україна, ORCID: <https://orcid.org/0000-0002-5287-1241>, e-mail: sinnes2007@gmail.com

Досліджено проблемні аспекти визначення орієнтовної (очікуваної) вартості безпілотних літальних апаратів українського походження в умовах відсутності уніфікованого методичного підходу.

Ключові слова: *безпілотний літальний апарат; орієнтовна (очікувана) вартість; товарознавча експертиза; класифікація; методичний підхід.*

Determining the Estimated Value of Ukrainian-Made UAVs: Challenges Arising from the Lack of a Unified Methodological Approach

Maryna Martosenko, Inna Shurduk

The study investigates the problematic aspects of determining the indicative (expected) value of Ukrainian-origin unmanned aerial vehicles in the absence of a unified methodological approach.

Keywords: *Unmanned Aerial Vehicle; estimated (expected) value; forensic commodity examination; classification; methodological approach.*

Сучасний розвиток безпілотних літальних апаратів (далі — БПЛА) характеризується глибокими структурними трансформаціями, що суттєво змінюють як глобальний ринок безпілотних систем (далі — БС), так і національні оборонно-технологічні екосистеми. Світова індустрія БПЛА переходить від моделі поодиноких високотехнологічних комплексів до масового виробництва відносно недорогих, швидкозмінних і витратних систем, що призводить до скорочення їх життєвого циклу та зміщення фокусу економічної оцінки з вартості окремого виробу на вартість виконання функціонального завдання.

Зазначені тенденції підтверджуються результатами міжнародних аналітичних досліджень. За різними оцінками світовий ринок БПЛА у 2025 р. становив 41,27—44,54 млрд доларів США, а у 2026-му може зрости до 47,55—52,65 млрд доларів США [1-3]. У довгостроковій перспективі відповідно до різних аналітичних моделей його обсяг очікується

в межах 160,44—209,91 млрд доларів США (до 2034—2035 рр.) [1—3]. Водночас військовий сегмент ринку БПЛА характеризується стабільною, але більш помірною динамікою зростання: за оцінками аналітичних агентств його обсяг у 2024—2025 рр. становив близько 10,26—18,20 млрд доларів США, а до 2034 р. може досягти 30,90—34,1 млрд доларів США [4—5].

Загальна динаміка зростання ринку БПЛА зумовлена як розширенням сфер цивільного застосування, так і суттєвим підвищенням попиту з боку оборонного сектору. Водночас спостерігається прискорене зростання попиту на відносно недорогі масові БС, зокрема FPV- та баражуючі боєприпаси (англ. *kamikadze-drones*), що зумовлює подальшу структурну трансформацію ринку. Відбувається перехід від капіталомістких і довгострокових у використанні авіаційних платформ до відносно дешевих БС із обмеженим життєвим циклом (англ. *attributable systems*).

Найбільш інтенсивне відображення зазначених процесів спостерігається в Україні, де розвиток БПЛА відбувається більш швидкими темпами порівняно із середньосвітовими тенденціями та набуває системного характеру. За наявними оцінками, 2025 р. обсяг ринку оборонних технологій в Україні досяг приблизно 6,8 млрд доларів США, а загальний обсяг оборонного виробництва зростає більш стримано внаслідок обмеженості внутрішнього фінансування. Натомість окремі технологічні сегменти демонстрували значно вищу динаміку: виробництво БПЛА зросло на 137 %, наземних роботизованих комплексів — на 488 %, а систем радіоелектронної боротьби — на 215 % [6—7].

Слід зазначити, що фактичний обсяг ринку є більшим за офіційні оцінки, оскільки значна частина закупівель здійснюється через децентралізовані механізми, зокрема через благодійні організації, прямі контракти військових підрозділів, а також внутрішнє виробництво на рівні бойових частин, що не повністю відображається у статистичній звітності.

У сучасних умовах трансформації ринку БС та зміни їх економічної природи проблема визначення орієнтовної (очікуваної) вартості БПЛА українського походження набуває комплексного характеру. Водночас на нормативному рівні в Україні запроваджено Порядок здійснення закупівлі безпілотних систем, засобів радіоелектронної боротьби тактичного рівня вітчизняного виробництва та їх складових частин [8], яким передбачено, що вітчизняні виконавці державних контрактів (договорів) на виготовлення та поставку БПЛА під час їх укладання зобов'язані надати висновок експерта щодо визначення орієнтовної (очікуваної) вартості, який формується спеціалізованими судово-експертними установами відповідно до Закону України «Про судову експертизу» і/або суб'єктами оціночної діяльності відповідно до Закону України «Про оцінку майна, майнових прав та професійну оціночну діяльність в Україні».

Отже, наявність нормативно визначеної вимоги щодо встановлення орієнтовної вартості БПЛА обумовлює практичну необхідність застосування обґрунтованих і достовірних

методичних підходів до її визначення. Однак у сучасних умовах така оцінка ускладнюється низкою чинників, одним із ключових поміж яких є невизначеність об'єкта оцінки. БПЛА як об'єкти товарознавчого дослідження характеризуються значною різноманітністю, високою динамікою модернізації та відсутністю стабільних конструктивних параметрів. Сучасні БПЛА українського походження зазнають постійних змін у компонентній базі, програмному забезпеченні та функційному призначенні, що призводить до швидкого морального старіння навіть нещодавно розроблених моделей. У цих умовах класифікаційні підходи не встигають за темпами розвитку технологій, що ускладнює формалізацію об'єкта оцінки та його однозначну ідентифікацію.

Друга група проблем пов'язана з невизначеністю ринкового середовища. Ринок БПЛА в Україні характеризується обмеженою прозорістю, фрагментарністю та високим рівнем децентралізації. Значна частина операцій здійснюється поза межами класичних ринкових механізмів (через прямі контракти, благодійні ініціативи або внутрішнє виробництво військових підрозділів). Унаслідок цього відсутні репрезентативні цінові орієнтири, що ускладнює формування достовірної бази для порівняльного аналізу. До того ж вартість БПЛА часто залежить не лише від його технічних характеристик, а й від умов постачання, терміновості, рівня локалізації та бойової ефективності, що не має прямого ринкового відображення.

Третю групу становлять методологічні проблеми оцінювання. Класичні підходи до оцінки вартості не повною мірою відповідають специфіці безпілотних систем: витратний підхід обмежений складністю визначення актуальних витрат, порівняльний — дефіцитом достовірних аналогів, а дохідний — обмеженою застосовністю в умовах відсутності прямого економічного доходу від використання БПЛА.

Отже, визначення орієнтовної вартості БПЛА українського походження є складною системною проблемою, що формується на стику технічної мінливості, ринкової нестабільності та методологічних прогалин. Відсутність уніфікованого методичного

підходу є прямим наслідком цієї взаємодії, що обумовлює нагальну потребу в розробленні нових адаптованих методик оцінки, здатних адекватно враховувати динамічність, ринкову специфіку та витратну природу сучасних безпілотних систем.

Перелік джерел посилання

1. Unmanned Aerial Vehicle (UAV) Market / Fortune Business Insights. URL: <https://www.fortunebusinessinsights.com/industry-reports/unmanned-aerial-vehicle-uav-market-101603> (дата звернення: 01.04.2026).
2. Unmanned Aerial Vehicle (UAV) Drones Market Size, Share, and Trends 2026 to 2035 / Precedence Research Pvt. Ltd. URL: <https://www.precedenceresearch.com/unmanned-aerial-vehicle-drones-market> (дата звернення: 03.04.2026).
3. Unmanned Aerial Vehicle Market / Research Nester. URL: <https://www.researchnester.com/reports/unmanned-aerial-vehicle-market/6364> (дата звернення: 03.04.2026).
4. Military Drone Market Size, Share, and Growth Forecast 2026 – 2033 / Persistence Market Research. URL: <https://www.persistencemarketresearch.com/market-research/military-drone-market.asp> (дата звернення: 03.04.2026).
5. Military Drone Market / Fortune Business Insights. URL: <https://www.fortunebusinessinsights.com/military-drone-market-102181> (дата звернення: 03.04.2026).
6. Український ринок оборонних технологій: можливості для інвесторів — дослідження KSE Institute / KSE Dragon Capital Building. 31.03.2026. URL: <https://kse.ua/ua/about-the-school/news/ukrayinskiy-rinok-oboronnih-tehnologiy-mozhливosti-dlya-investoriv-doslidzhennya-kse-institute/> (дата звернення: 03.04.2026).
7. Ринок defence tech України сягнув \$ 6,8 млрд: найшвидше зростають дрони, НРК і РЕБ / Forbes.ua. 02.04.2026. URL: <https://forbes.ua/news/rinok-defence-tech-ukraini-syagnuv-68-mlrd-nayshvidshe-zrostayut-droni-nrk-i-reb-02042026-37667> (дата звернення: 03.04.2026).
8. Порядок здійснення закупівлі безпілотних систем, засобів радіоелектронної боротьби тактичного рівня вітчизняного виробництва та їх складових частин : затв. постанов. КМУ від 11.11.2022 р. № 1275 (зі змін. та допов.). URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1275-2022-%D0%BF#n429> (дата звернення: 03.04.2026).